

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-136>

УДК: 657:347.73:336.748

АРХІТЕКТОНІКА ОБЛІКУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ІМПЕРАТИВИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

THE ARCHITECTONICS OF VIRTUAL ASSET ACCOUNTING UNDER EUROPEAN INTEGRATION: IMPERATIVES OF ECONOMIC SECURITY

Кучерявий Артем Олександрович

аспірант,

Державна навчально-наукова установа «Академія фінансового управління»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7503-7452>**Kucheriavyi Artem**

State Educational-Scientific Establishment

«The Academy of Financial Management»

У статті досліджено особливості бухгалтерського обліку та правового регулювання віртуальних активів у ЄС в умовах імплементації MiCA. Мета дослідження – наукове обґрунтування моделі бухгалтерського обліку віртуальних активів на основі аналізу європейського досвіду та розробка їх уніфікованої класифікації. Розкрито класифікацію EMT, ART та інших криптоактивів, проаналізовано трансформацію регуляторної архітектури та виявлено розрив між правовою визначеністю й фрагментарністю облікових підходів МСФЗ. Обґрунтовано методичні суперечності у трактуванні цифрових активів та окреслено ключові проблеми їх визнання й оцінки. Запропоновано авторську класифікацію, що враховує економічну сутність активів і підвищує достовірність звітності. Підкреслено необхідність формування національних рекомендацій для забезпечення гармонізації обліку, прозорості та економічної безпеки України.

Ключові слова: бухгалтерський облік, віртуальні активи, економічна безпека, МСФЗ, регламент MiCA, фінансова звітність.

The article is devoted to investigating the peculiarities of accounting and legal regulation of virtual assets in the European Union countries in the context of the MiCA regulation implementation. The purpose of the study is to provide a scientific rationale for a model of accounting for virtual assets based on an analysis of European experience (particularly the MiCA Regulation) and to develop a unified classification that will enable the integration of digital assets into the national framework for financial reporting and data disclosure. The creation of a coherent and comprehensive legal framework is a primary and fundamental step toward developing standardized accounting models for virtual assets. Achieving this objective requires an in-depth examination of the taxonomy of digital assets and a systematic review of EU regulatory requirements. The systematization of IFRS approaches to the recognition of virtual assets reveals significant fragmentation of regulatory solutions and confirms the absence of a single universal model for their accounting treatment. The transformation of the European regulatory architecture is analyzed, particularly the classification of assets into electronic money tokens (EMT), asset-referenced tokens (ART), and other crypto-assets. The study reveals a conceptual gap between the achieved legal certainty provided by MiCA and the fragmentation of accounting approaches that rely on adapting existing IFRS (IAS 38, IAS 2, IFRS 9) in the absence of a specialized standard. The experience of EU member states (Germany, France, Estonia, etc.) is systematized, which allowed distinguishing different regulatory models: from creating special national accounting regimes to applying general principles of financial supervision. Based on a critical analysis of current IFRS norms, the author proposes a classification of digital assets taking into account their functional nature and economic substance (utility, security, governance tokens, NFT), which allows increasing the reliability of their reflection in reporting. A promising direction for further research involves not only defining classification approaches but also clarifying the procedures for their recognition and measurement under conditions of high volatility, diverse economic characteristics, and limited availability of active markets.

Keywords: accounting, virtual assets, economic security, IFRS, MiCA regulation, financial reporting.

Постановка проблеми. В умовах браку легального визнання та нормативного закріплення специфіки цифрових активів у національній системі бухгалтерського обліку, Україна стикається з парадоксальною ситуацією: ринок віртуальних активів де-факто існує і стрімко розвивається, а де-юре залишається в «сірій зоні» для розкриття у фінансовій звітності. Така дихотомія створює суттєві загрози для економічної безпеки держави, унеможливаючи ефективний фіскальний контроль та захист прав інвесторів. Основними невідірешеними проблемами є відсутність законодавчо визначеного алгоритму ідентифікації цифрових об'єктів як активів, невизначеність щодо методів їх оцінки та брак методичних рекомендацій, адаптованих до вимог МСФЗ та європейських регламентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд і систематизація наукового доробку свідчать про концептуальну різноманітність у трактуванні віртуальних активів. Якщо колектив авторів на чолі з Р. А. Майдаником [9] підходить до проблеми фундаментально, пропонуючи переосмислити класичну категорію «речі» та ввести поняття «цифрової речі» як повноцінного об'єкта права власності, то А. В. Закаблуківський [1] зосереджується на прикладних правових механізмах. Його дослідження фокусується на процедурах ідентифікації та класифікації активів, що є необхідною передумовою для їх коректного введення в цивільний оборот та облікову систему.

Водночас у площині регулювання О. І. Кулик [2] досліджує макроекономічний вплив законодавства Європейського Союзу (далі – ЄС) на формування ринкових правил для віртуальних активів, акцентуючи на гармонізації правових норм. Натомість група дослідників (С. В. Миненко, Р. В. Кульбачний та ін.) [3] розглядає цей феномен крізь призму економічної безпеки та фінансового моніторингу, аналізуючи міжнародний досвід боротьби з відмиванням грошей та інструменти мінімізації ризиків у сфері обігу криптоактивів. Такий комплексний підхід підтверджує, що ефективна модель обліку має враховувати як економічну природу активу, так і вимоги безпеки.

Мета дослідження полягає в науковому обґрунтуванні моделі бухгалтерського обліку віртуальних активів на основі аналізу європейського досвіду (зокрема регламенту MiCA) та розробці уніфікованої класифікації, яка дозволить інтегрувати цифрові активи в національну систему регулювання розкриття даних у фінансовій звітності. Досягнення цієї

мети вимагає проведення глибокого аналізу таксономії цифрових активів та систематизації регуляторних вимог ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. У добу глобальної цифровізації та поглиблення інтеграції України до європейського економічного простору, розробка виважених методологічних засад та організаційно-методичних підходів до бухгалтерського обліку віртуальних активів набуває стратегічного значення. Формування прозорості та надійної облікової системи для цього нового класу активів є невід'ємним елементом забезпечення економічної безпеки держави, оскільки воно створює підґрунтя для ефективного регулювання, оподаткування та протидії незаконним фінансовим операціям. У цьому контексті аналіз досвіду держав-членів ЄС стає критично важливим. На теренах ЄС вперше було запроваджено комплексне регулювання ринку криптоактивів через накопичення унікального досвіду гармонізації правових норм та адаптації існуючих облікових стандартів до викликів цифрової економіки.

Зазначене обумовлює необхідність дослідження, систематизації та критичної оцінки європейських регуляторних та облікових моделей з метою ідентифікації найкращих практик, які можуть слугувати орієнтиром для розробки та впровадження ефективної національної методології обліку віртуальних активів.

Створення узгодженої та всеосяжної правової бази є першочерговим і фундаментальним кроком на шляху до розробки стандартизованих моделей бухгалтерського обліку віртуальних активів. Саме регулювання визначає юридичну природу, класифікацію та економічну сутність активів, що є основою для їх подальшого визнання, оцінки та відображення у фінансовій звітності. Без чіткої правової визначеності компанії та аудитори змушені діяти в умовах невизначеності, що призводить до різноманітності облікових практик та підриває довіру до фінансової інформації.

Європейський підхід до регулювання віртуальних активів базується на кількох взаємопов'язаних законодавчих актах, які створюють комплексну систему нагляду та контролю.

Регламент (ЄС) 2023/1114, відомий як MiCA, є наріжним каменем європейської регуляторної архітектури. Його ключовими цілями є гармонізація правил для емітентів та постачальників послуг, пов'язаних з криптоакти-

вами, захист інвесторів та споживачів, а також забезпечення фінансової стабільності в ЄС. MiCA вводить чітку класифікацію криптоактивів, поділяючи їх на три основні категорії:

- токени-електронні гроші (EMT): криптоактиви, що покликані підтримувати стабільну вартість шляхом прив'язки до однієї офіційної валюти;
- токени з прив'язкою до активів (ART): криптоактиви, які не є токенами-електронними грошима і покликані підтримувати стабільну вартість шляхом прив'язки до іншої вартості чи права, або їх комбінації, включно з однією чи кількома офіційними валютами;
- інші криптоактиви: категорія, що охоплює всі інші типи криптоактивів, які не є ART або EMT, зокрема службові (utility) токени, що надають цифровий доступ до товару чи послуги [5].

Регламент встановлює жорсткі вимоги до авторизації та діяльності постачальників послуг криптоактивів (CASPs), а також запроваджує обов'язкову вимогу до емітентів публікувати детальний інформаційний документ – «білу книгу» (crypto-asset white paper), що забезпечує прозорість для потенційних інвесторів [11].

Ще до прийняття MiCA, ЄС почав інтегрувати крипто-сферу у свою систему протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (AML/CFT). П'ята Директива AMLD [6] стала важливим кроком, поширивши вимоги AML/CFT на біржі криптоактивів та кастодіальних провайдерів гаманців [2, с. 84-86]. Це зобов'язало їх проводити належну перевірку клієнтів (CDD) та повідомляти про підозрілі операції. Подальше посилення відбулося з прийняттям нових правил, зокрема Регламенту (ЄС) 2023/1113, який імплементує «правило подорожей» (Travel Rule) від FATF. Цей регламент вимагає, щоб інформація про відправника та одержувача супроводжувала транзакції з криптоактивами, що значно підвищує їхню відстежуваність [14].

Важливість системного підходу до імплементації таких стандартів підкреслюють у своєму дослідженні С. В. Миненко, Р. В. Кульбачний та інші [3]. Науковці зазначають, що досвід європейських країн (зокрема Франції та Німеччини) доводить ефективність поєднання суворих вимог до ідентифікації клієнтів із розвитком інституційної спроможності фінансової розвідки, що є критично важливим для побудови надійних бар'єрів проти злочинних фінансових потоків [3, с. 36-41].

Критично важливим є розмежування між криптоактивами, що підпадають під дію MiCA, та тими, що кваліфікуються як фінансові інструменти згідно з Директивою про ринки фінансових інструментів (MiFID II). MiCA прямо виключає зі своєї сфери дії криптоактиви, які відповідають визначенню фінансових інструментів, наприклад, токенизовані цінні папери [13]. Це розмежування базується на принципі «однакова діяльність, однакові ризики, однакові правила», який забезпечує технологічну нейтральність регулювання. Вирішальну роль у цьому процесі відіграє Європейське управління з цінних паперів та ринків (ESMA), якому доручено розробити керівні принципи для чіткої та послідовної класифікації криптоактивів як фінансових інструментів на всій території ЄС.

Отже, чітке регуляторне розмежування типів віртуальних активів та пов'язаних з ними послуг, запроваджене в ЄС, створює необхідну правову визначеність та закладає міцну основу для наступного логічного кроку – їх коректної класифікації для цілей бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

У червні 2019 року Комітет з тлумачень МСФЗ (IFRS IC) опублікував своє рішення щодо обліку криптовалют, яке стало першою офіційною позицією Ради з МСФЗ з цього питання. Комітет дійшов висновку, що криптовалюти відповідають визначенню нематеріального активу і, отже, повинні обліковуватися відповідно до МСБО 38 «Нематеріальні активи» [9]. Водночас для суб'єктів, які утримують криптовалюту для продажу в ході звичайної діяльності (наприклад, брокери-трейдери), застосовним стандартом є МСБО 2 «Запаси» [8].

Хоча це рішення внесло певну ясність, воно було піддано значній критиці з боку професійної спільноти. Зокрема, у дискусійному документі EFRAG зазначається, що застосування моделі обліку за собівартістю згідно з МСБО 38 фундаментально спотворює економічну реальність активів, що утримуються переважно через їхній інвестиційний потенціал, призводячи до формування балансів, які мало відображають фактичний фінансовий стан суб'єкта господарювання на волатильному ринку криптоактивів [12]. Такий підхід робить фінансову звітність менш релевантною для користувачів при прийнятті економічних рішень.

З огляду на зростаючу роль віртуальних активів у фінансових транзакціях, цифровій економіці та інвестиційних процесах, питання їх належної ідентифікації та відображення у

фінансовій звітності набуває стратегічного значення. Попри активний розвиток ринку криптоактивів, уніфікований міжнародний підхід до їх обліку досі не сформований, що створює регуляторну фрагментацію та підвищує ризики для користувачів фінансової інформації.

Криптовалюти та інші види віртуальних активів не мають самостійного статусу для розкриття у фінансовій звітності ЄС, оскільки вони підпадають під аналогію з нематеріальними активами, запасами або фінансовими інструментами лише за певних обставин. При цьому значна частина цифрових активів не відповідає визначенням, закладеним у класичні стандарти бухгалтерського обліку, що призводить до підвищеної варіативності практик та зниження порівнянності звітних показників між суб'єктами господарювання.

Особливої уваги потребує взаємодія між нормами МСФЗ і Директивою 2013/34/ЄС, яка закладає фундаментальні вимоги до структури фінансової звітності в Європейському Союзі. Попри те, що директива забезпечує гармонізацію базових принципів обліку, вона також не містить жодних прямих згадок щодо віртуальних активів, що створює регуляторний вакуум на рівні національних юрисдикцій. У результаті підприємства змушені адаптувати застосовні стандарти за аналогією, що ускладнює аудит, нагляд та формування єдиної інформаційної політики у сфері цифрових фінансів.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що європейська модель імплементації МСФЗ забезпечує лише часткове нормативне підґрунтя для відображення операцій з віртуальними активами. Відсутність спеціального стандарту та розбалансованість між правовим регулюванням (MiCA) і бухгалтерськими вимогами формують потребу у подальшому розвитку методології обліку, створенні окремих тлумачень або стандартів, а також гармонізації підходів на рівні ЄС. Це стає критично важливим у контексті зростання впливу цифрових активів на фінансові ринки та інтеграції регуляторної політики ЄС у глобальний простір облікової стандартизації.

Саме тому важливо проаналізувати, яким чином МСФЗ встановлюють базову логіку класифікації таких активів, а також оцінити специфіку їх імплементації в правовому полі Європейського Союзу.

ЄС традиційно демонструє високий рівень гармонізації фінансової звітності, оскільки нормативні акти прямо визначають перелік

МСФЗ, обов'язкових для застосування компаніями, що складають консолідовану звітність. У контексті віртуальних активів це має принципове значення: саме застосування «європейської» версії МСФЗ визначає реальні можливості та обмеження для їх класифікації, оцінки та розкриття. Тому доцільним є двоетапний підхід: розгляд загальних положень МСФЗ щодо потенційних моделей обліку віртуальних активів; аналіз кореспондування норм стандартів, які були прийняті ЄС, зі специфікою криптоактивів.

Такий послідовний аналіз дозволяє не лише встановити відповідність між теоретичними положеннями міжнародних стандартів та їх реальним нормативним статусом у ЄС, але й виявити прогалини та колізії, що виникають при спробі застосувати традиційні облікові підходи до нових цифрових феноменів. Це створює емпіричну основу для подальшого формування рекомендацій щодо удосконалення облікових процедур та розроблення спеціальних стандартизованих рішень для віртуальних активів.

Узагальнення підходів МСФЗ дає змогу окреслити базові моделі облікової класифікації віртуальних активів, проте для цілей гармонізації із законодавством ЄС важливо встановити, які саме стандарти були імplementовані на рівні Союзу та які регуляторні обмеження впливають з їх офіційного статусу. Враховуючи значні відмінності у правових визначеннях криптоактивів та відсутність спеціальних облікових норм у чинних регламентах, аналіз прийнятих ЄС стандартів дозволяє зрозуміти реальний простір для застосування відповідних класифікаційних підходів та їх практичних наслідків для формування фінансової звітності [7]. Саме ця логіка зумовлює подальший системний розгляд норм МСФЗ, які на сьогодні інтегровані у регуляторну рамку ЄС й можуть бути використані для цілей обліку віртуальних активів у корпоративному секторі. Алгоритм вибору відповідного стандарту залежно від бізнес-моделі підприємства наведено на рисунку 1.

Систематизація підходів МСФЗ до відображення віртуальних активів виявляє суттєву фрагментарність регуляторних рішень і підтверджує відсутність єдиної універсальної моделі їх облікового трактування. Представлені класифікації демонструють, що жоден із чинних стандартів не був розроблений спеціально для цифрових активів, а тому застосовується виключно за аналогією, виходячи з економічної сутності конкретного виду вірту-

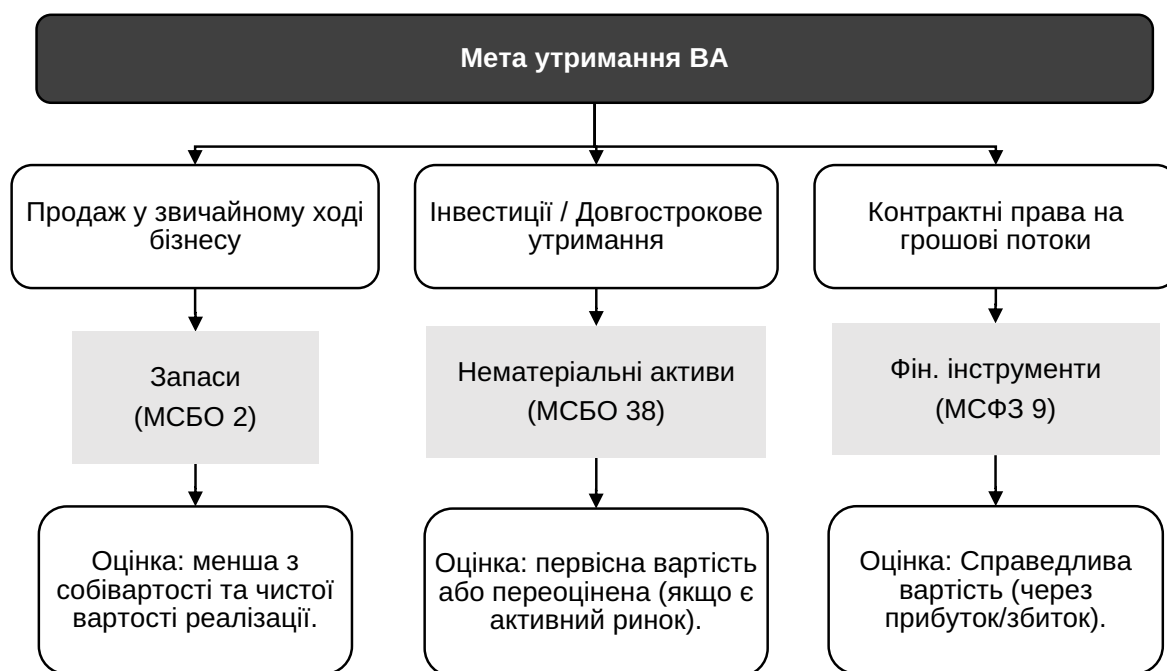

Рис. 1. Класифікаційні підходи до відображення віртуальних активів у системі МСФЗ

Джерело: сформовано автором на основі [4]

ального активу. Це зумовлює широкий діапазон потенційних облікових рішень – від нематеріального активу до запасів, фінансового інструменту чи навіть передоплати за товари або послуги.

Аналіз змісту підходів свідчить, що найбільш поширеним на практиці є визнання криптовалют нематеріальними активами, однак така класифікація не забезпечує повного відображення їх реальної ринкової динаміки через обмеження переоцінки та відсутність прямої кореляції між обліковою та справедливою вартістю. Інші варіанти класифікації – як запасів чи фінансових інструментів – мають вузьку сферу застосування і можуть бути релевантними лише для окремих категорій суб'єктів або видів токенів, наприклад security tokens. Одночасно utility tokens формують окремий випадок, оскільки їхня економічна природа кореспондує з передоплатою за майбутні послуги, що зумовлює зовсім інший підхід до розкриття інформації та визнання доходів.

Важливо, що всі наведені класифікації прямо демонструють відсутність спеціалізованого облікового режиму для віртуальних активів, що в подальшому породжує різногласність та зниження порівнюваності фінансової звітності між підприємствами. Економічні та інформаційні властивості віртуальних активів – висока волатильність,

нестабільність ринку, відсутність єдиного правового статусу – значною мірою не враховані чинними стандартами, що створює практичні труднощі для бухгалтерів, аудиторів та користувачів звітності.

Таким чином, результати аналізу дозволяють констатувати, що чинні МСФЗ забезпечують лише базову рамку для відображення віртуальних активів, однак не формують системного і нормативно узгодженого підходу. Це підкреслює актуальність подальшого регуляторного розвитку, а також необхідність гармонізації практик у країнах ЄС з урахуванням правових норм MiCA та зростаючої ролі цифрових активів у фінансових екосистемах.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що в умовах євроінтеграції та гармонізації національного законодавства з регламентом MiCA, критичною умовою забезпечення економічної безпеки держави є створення прозорої системи бухгалтерського обліку віртуальних активів. Встановлено, що фрагментарність існуючих підходів та спроба механічної адаптації застарілих норм МСФЗ до цифрових реалій створюють суттєві ризики викривлення фінансової інформації.

Отримані результати засвідчили, що фундаментом для коректного відображення операцій з віртуальними активами має стати переконання їхньої правової природи через концепцію «цифрової речі». Класифікація,

яка розмежовує активи на платіжні (Payment), інвестиційні (Security), сервісні (Utility) та унікальні (NFT), дозволяє подолати методологічну невизначеність. Такий підхід забезпечує чітку ідентифікацію економічної сутності активу та вибір релевантного стандарту (МСБО 2, МСБО 38, МСФЗ 9 або МСФЗ 15), що є критично важливим для формування достовірної звітності.

Перспективний напрям подальших досліджень в умовах забезпечення послідовності та прозорості розкриття інформації про віртуальні активи у фінансовій звітності становить не лише визначення класифікаційних підходів, але й уточнення порядку їхнього визнання та оцінки в умовах високої волатильності, різної економічної природи економічних та обмеженої доступності активних ринків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закаблуківський А. В. Правові механізми ідентифікації та класифікації цифрових активів. *Український політико-правовий дискурс*. 2024. Вип. 16. С. 61–78. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17463244> (дата звернення: 30.11.2025).
2. Кулик О. І. Правові засади впливу Європейського Союзу на ринок віртуальних активів. *Economics and Law*. 2021. Вип. 1. № 60. С. 71–79. URL: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.01.071> (дата звернення: 30.11.2025).
3. Миненко С. В., Кульбачний Р. В., Касьяненко Т. В., Борозенець Д. С. Особливості боротьби з відмиванням грошей: міжнародний досвід. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. Вип. 24. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17706586> (дата звернення: 30.11.2025).
4. Commission Regulation (EU) 2023/1803 of 13 August 2023 adopting certain international accounting standards in accordance with Regulation (EC) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council. *Official Journal of the European Union*. 2023. Vol. L 237. 992 p. URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1803/oj> (дата звернення: 30.11.2025).
5. Commission Regulation (EC) No 1126/2008 of 3 November 2008 adopting certain international accounting standards in accordance with Regulation (EC) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council. *Official Journal of the European Union*. 2008. Vol. L 320. 481 p. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2008/1126/oj> (дата звернення: 30.11.2025).
6. Digital finance: agreement reached on European crypto-assets regulation (MiCA) / European Council. 2022. 30 June. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/30/digital-finance-agreement-reached-on-european-crypto-assets-regulation-mica> (дата звернення: 30.11.2025).
7. Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing. *Official Journal of the European Union*. 2018. Vol. L 156. P. 43–79 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0843> (дата звернення: 30.11.2025).
8. Holdings of cryptocurrencies (Agenda decision) / IFRS Interpretations Committee. June 2019. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/agenda-decisions/2019/holdings-of-cryptocurrencies-june-2019.pdf> (дата звернення: 30.11.2025).
9. IAS 2 Inventories / International Accounting Standards Board. 2003. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-2-inventories> (дата звернення: 30.11.2025).
10. IAS 38 Intangible Assets / International Accounting Standards Board. 2003. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets> (дата звернення: 30.11.2025).
11. Maydanyk R., Maydanyk N., Popova N. Reconsidering the Concept of a Thing in Terms of the Digital Environment: Law Towards an Understanding of a Digital Thing. *Open Journal for Legal Studies*. 2022. Vol. 5, No. 2. P. 31–56. DOI: <https://doi.org/10.32591/coas.ojls.0502.01031m> (дата звернення: 30.11.2025).
12. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937: COM/2020/593 final / European Commission. September 2020. 167 p. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52020PC0593> (дата звернення: 30.11.2025).
13. Recommendations and Feedback Statement on EFRAG Discussion Paper on Accounting for Crypto-Assets (Liabilities) / EFRAG. April 2022. 41 p. URL: <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/Recommendations%20and%20Feedback%20Statement%20on%20EFRAG%27s%20DP%20Crypto-Assets%20final.pdf> (дата звернення: 30.11.2025).
14. Regulation (EU) 2022/858 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 on a pilot regime for market infrastructures based on distributed ledger technology. *Official Journal of the European Union*. 2022. Vol. L 151. 33 p. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R0858> (дата звернення: 30.11.2025).

15. Regulation (EU) 2023/1113 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on information accompanying transfers of funds and certain crypto-assets and amending Directive (EU) 2015/849. *Official Journal of the European Union*. 2023. Vol. L 150. 39 p. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R1113> (дата звернення: 30.11.2025).

REFERENCES:

1. Zakablukivskyi, A. V. (2025). Pravovi mekhanizmy identyfikatsii ta klasyfikatsii tsyfrovyykh aktiviv. [Legal mechanisms for identifying and classifying digital assets]. *Ukrainskyi polityko-pravovyi dyskurs*, vol. 16, pp. 61–78. Available at: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17463244> (accessed November 30, 2025)
2. Kulyk, O. I. (2021). Pravovi zasady vplyvu Yevropeiskoho Soiuzu na rynek virtualnykh aktiviv [Legal basis of the European Union influence on the virtual assets market]. *Economics and Law*, vol. 1 (60), pp. 71–79. Available at: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.01.071> (accessed November 30, 2025)
3. Mynenko, S. V., Kulbachnyi, R. V., Kasianenko, T. V., & Borozenets, D. S. (2025). Osoblyvosti borotby z vidmyvanniam hroshei: mizhnarodnyi dosvid [Features of combating money laundering: international experience]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, vol. 24. Available at: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17706586> (accessed November 30, 2025)
4. European Commission (2023). Commission Regulation (EU) 2023/1803 of 13 August 2023 adopting certain international accounting standards in accordance with Regulation (EC) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council. *Official Journal of the European Union*, vol. L 237, pp. 1–992. Available at: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1803/oj> (accessed November 30, 2025)
5. European Commission (2008). Commission Regulation (EC) No 1126/2008 of 3 November 2008 adopting certain international accounting standards in accordance with Regulation (EC) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council. *Official Journal of the European Union*, vol. L 320, pp. 1–481. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2008/1126/oj> (accessed November 30, 2025)
6. European Council. (2022). Digital finance: Agreement reached on European crypto-assets regulation (MiCA). Available at: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/30/digital-finance-agreement-reached-on-european-crypto-assets-regulation-mica> (accessed November 30, 2025)
7. European Parliament, Council of the European Union (2018). Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing. *Official Journal of the European Union*, vol. L 156, pp. 43–74. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0843> (accessed November 30, 2025)
8. IFRS Interpretations Committee. (2019). Holdings of cryptocurrencies (Agenda decision). Available at: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/agenda-decisions/2019/holdings-of-cryptocurrencies-june-2019.pdf> (accessed November 30, 2025)
9. International Accounting Standards Board. (2003). IAS 2 Inventories. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-2-inventories> (accessed November 30, 2025)
10. International Accounting Standards Board. (2003). IAS 38 Intangible Assets. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets> (accessed November 30, 2025)
11. Maydanyk, R., Maydanyk, N., & Popova, N. (2022). Reconsidering the concept of a thing in terms of the digital environment: Law towards an understanding of a digital thing. *Open Journal for Legal Studies*, vol. 5 (2), 31–56. Available at: <https://doi.org/10.32591/coas.ojls.0502.01031m> (accessed November 30, 2025)
12. Council of the European Union. (2022). Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937 (ST 13198 2022 INIT). Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52020PC0593> (accessed November 30, 2025)
13. EFRAG. (2022). Recommendations and Feedback Statement on EFRAG Discussion Paper on Accounting for Crypto-Assets (Liabilities). Available at: <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/Recommendations%20and%20Feedback%20Statement%20on%20EFRAG%27s%20DP%20Crypto-Assets%20final.pdf> (accessed November 30, 2025)
14. European Parliament, Council of the European Union (2022). Regulation (EU) 2022/858 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 on a pilot regime for market infrastructures based on distributed ledger technology. *Official Journal of the European Union*, vol. L 151, pp. 1–33 p. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R0858> (accessed November 30, 2025)
15. European Parliament, Council of the European Union (2023). Regulation (EU) 2023/1113 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on information accompanying transfers of funds and certain crypto-assets and amending Directive (EU) 2015/849. *Official Journal of the European Union*, vol. L 150, pp. 1–39. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R1113> (accessed November 30, 2025)